

De Duitse consument heeft door de megadeal tussen de supermarktketens straks minder te kiezen. FOTO AFP

Duitse supermarktsoap met een open einde

OVERNAME De filialen van Tengelmann, de grote Duitse supermarktketen, worden verdeeld onder de concurrentie. Werknemers blij, maar voor hoe lang?

Saskia Jonker
BERLIJN

'Heel blij', is Sigmar Gabriel, de Duitse minister van economische zaken. De 15.000 medewerkers van supermarktketen Kaiser's Tengelmann kunnen "Kerst vieren zonder bang te zijn voor hun baan".

Het personeel van de luxe supermarktketen zat de afgelopen jaren in de rats. Lang zag het er naar uit dat ze ontslagen zouden worden omdat het bedrijf van de familie Tengelmann moeite had om in het land van prijsvechters Aldi en Lidl het hoofd boven water te houden.

Twee jaar terug was de maat voor de familie vol: ze wilde de al jaren verliesgevende keten zo snel mogelijk verkopen. Het liefst aan een concurrent die een baangarantie voor de medewerkers gaf.

Edeka, Duitslands grootste supermarktketen, meldde zich. Het Beierse bedrijf zou alle 450 filialen overnemen. Een goede deal voor Tengelmann: strik eromheen en klaar.

Maar de Duitse mededingingsautoriteit stak er een stokje voor. In het voorjaar van 2015 sprak het Bundes-

kartellamt zich tegen de overname uit, tot groot genoegen van de nummer twee onder de Duitse supermarkten, het Keulse Rewe. Motivatie: de deal zou tot een enorme verslechtering van de concurrentie leiden in steden als Berlijn en München en in regio's in Beieren en Noordrijn-Westfalen. Ook zou de onderhandelingspositie van leveranciers verslechteren.

Een tegenslag voor Tengelmann, al toonden ook supermarktketens uit Oostenrijk en Zwitserland interesse in onderdelen van het bedrijf. En concurrent Rewe deed zelfs een bod van 450 miljoen euro op de hele keten.

Om onduidelijke redenen hield de familie vast aan Edeka en gebruikte een laatste, controversiële optie: een gang naar minister Gabriel van economische zaken. De SPD'er mag met een speciale 'ministerstoestemming' beslissingen van kwartelwaakhonden ongedaan maken.

Omstreden besluit

Na maanden wikken en wegen besloot Gabriel in januari van dit jaar dat de deal toch door mocht gaan. Een politiek omstreden besluit; de Groenen waren fel tegen. Boeren en andere producenten zouden hun marges zien slinken. En de consument zou inleveren aan keuze.

De baas van de kartelwaakhond voelde zich geschokt en stapte op. Gabriel kon zijn besluit alleen verkopen door te eisen dat Edeka zeven jaar lang geen banen schrapt bij Tengelmann. Edeka ging akkoord.

Maar afgelopen zomer hield de ministerstoestemming geen stand. Re-

we maakte bezwaar en de rechter gaf de keten in juli gelijk. Terwijl Edeka, Tengelmann én minister Gabriel wachtten op behandeling van hun hoger beroep, ging Tengelmann snel bergafwaarts. Het bedrijf dreigde in september een groot deel van de 450 filialen te sluiten, 8000 van de 15.000 banen stonden op het spel. Om dat doemscenario te voorkomen, deed de vakbond een poging om alle concurrenten om tafel te krijgen.

Wekenlange gesprekken tussen Tengelmann, Edeka en Rewe liepen half oktober op niets uit. Totdat minister Gabriel oud-bondskanselier Gerhard Schröder aanstelde als bemiddelaar. De 72-jarige SPD'er meldde maandag dat de kemphanen er toch uit zijn.

Rewe neemt Tengelmanns filialen in Berlijn over en trekt in ruil daarvoor komende week de klacht tegen Gabriels eerdere beslissing in. Zo kan Edeka de rest van Tengelmann kopen. Wat partijen voor Tengelmann op tafel leggen, wordt de komende dagen bepaald.

Eind goed al goed? Voor het personeel wel. Edeka blijft bij zijn belofte de komende zeven jaar geen werknemers te ontslaan. Dat die banen daarna behouden blijven, lijkt onwaarschijnlijk. Voor de Duitse consument is de deal onvoordelig: het aantal supermarktketens neemt nog verder af.

Vier grote ketens hebben nu al 85 procent van de Duitse markt in handen. Deze overname vergroot hun macht om lagere prijzen te bedingen bij hun toeleveranciers. En wellicht hogere bij hun klanten.

Bussemaker: Promotiestudent kan contract eisen

EXPERIMENT Promovendi die geen dienstverband krijgen, kunnen dat toch bij de rechter afdwingen.

Jeannine Julen
REDACTIE ECONOMIE

Kan een promotiestudent bij de rechter eisen dat de universiteit hem of haar aanneemt? Ja, zegt minister Jet Bussemaker van onderwijs.

In september begonnen er zo'n 160 promovendi aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Nieuw is dat zij geen werknemer zijn, maar student. Dus hebben ze geen recht op salaris, vindt de RUG, maar krijgen ze een beurs van 1700 euro in de maand. Ook vakantiegeld krijgen ze niet, maar de studenten hebben wel recht op bijvoorbeeld een WW-uitkering.

De nieuwe aanpak van de RUG heeft de goedkeuring van de minister. Maar, zegt Bussemaker nu, blijkt in de praktijk dat het Groningse promotietraject te veel lijkt op een dienstverband, dan kunnen studenten bij de rechter een arbeidsovereenkomst eisen.

De minister reageert op een artikel in *Trouw*, waarover Kamerleden Jasper van Dijk (SP) en Paul van Meenen (D66) Kamervragen stelden. In september weerspraken twee arbeidsrechtadvocaten de visie van de RUG dat promotiestudenten onder geen beding werknemers genoemd kunnen worden. De universiteit neemt net als de Erasmus Universiteit deel aan het experiment promotieonderwijs van het ministerie van onderwijs.

Volgens de RUG werken promotiestudenten wezenlijk anders dan hun promoverende collega's die in

dienst zijn. De promotiestudent schrijft zelf zijn onderzoeksvoorstel, bepaalt zijn eigen werktijden, is niet verplicht onderwijs te geven en hoeft geen opdrachten van zijn promotor aan te nemen. Dus oefent de universiteit geen gezag uit over de student en is er geen sprake van een arbeidsrelatie, zo beargumenteerde de RUG. De minister leek het daarmee eens te zijn. "Voor hem (de promotiestudent, red.) geldt geen arbeidsrechtelijke gezagsverhouding, zoals voor de werknemer-promovendus geldt", schreef ze in de toelichting op het experiment.

Maar arbeidsrechtadvocaten Gerdin Boelens van Capra Advocaten en

'De mogelijkheid stond al in de toelichting op het experiment'

Marije Schneider van Pels Rijcken hadden hun bedenkingen. Wat geen gezagsverhouding lijkt, kan in de praktijk heel anders uitpakken, stellen zij. De vrijheid van een promotiestudent wordt al ingeperkt als die afhankelijk is van de openingstijden van het universiteitspand, of van de agenda van zijn promotor.

Ook is het de vraag in hoeverre hij zijn onderzoek zelf uitvoert. Hij begint pas, aldus Boelens.

De minister gaat daar nu in mee. Het is aan de rechter om te beoordelen of er sprake is van een verkapt arbeidsrelatie. Dat stond al in de toelichting op het experiment, schrijft Bussemaker nu aan de Kamer. En als een promotiestudent erin slaagt om bij de rechter een contract af te dwingen? "Dan zal dit aspect worden meegewogen in de evaluatie van het experiment", aldus de minister.

ADVERTENTIE

RESIDENCE
VALKENBURG

Vakantiewoningen te koop op een unieke locatie in Valkenburg

Zondag 13 november te zien in Way of Living op RTL 4 (11:20 uur)

- ✓ Vakantiewoningen beschikbaar vanaf € 138.000,- incl. eigen kavel, tuinaanleg en inventaris
- ✓ Interessant voor eigen gebruik en/of als belegging
- ✓ Gegarandeerd meerjarig netto rendement van 7,2% per jaar
- ✓ Zeer ruime kavels met een prachtig uitzicht op het heuvelslandschap
- ✓ Volledig vernieuwd vakantiepark met vele faciliteiten
- ✓ Verhuur via eigen professionele verhuurorganisatie
- ✓ Vlakbij Valkenburg, Maastricht, Aken en Luik

Za. 12 t/m ma. 14 november verkoop- en informatiedagen (10:00 tot 17:00 uur)

Résidence Valkenburg | Valkenburgerweg 128 te Schin op Geul
T. 06 - 2262 0456 of 088 - 500 2444

www.vakantiehuis-valkenburg.nl

Let op! U belegt buiten AFM-toezicht. Geen vergunningplicht voor deze activiteit.

